

Til
Helse Nord RHF
8038 Bodø

Lokalsykehusstrategi i Helse Nord

- Høringsuttalelse fra verneombudene

Vi viser til Helse Nord RHF`s forslag til Lokalsykehusstrategi fra november 2009 og vil med dette benytte anledningen til å gi våre innspill til høringen.

Lokalsykehusstrategien er bygd opp rundt mål og tiltak for å nå visjonen om trygge, tilgjengelige og omsorgsfulle spesialisthelsetjenester. God samhandling på alle nivå internt i spesialisthelsetjenesten og med våre ulike samhandlingspartnere er etter vår oppfatning avgjørende for at Helse Nord skal kunne oppfylle sine forpliktelser og nå sine mål i fremtiden. Kun gjennom forutsigbare tilbud og tydelige planer for utvikling, kan Helse Nord nå den foreslåtte visjonen for lokalsykehusene: Tilgjengelighet, trygghet og omsorg.

Utvalget som har arbeidet fram utkast til strategi har jf. mandatet forsøkt å løse en svært omfattende oppgave. Rapporten er ryddig, men sammendraget er for langt til å gi en rask oversikt over de anbefalinger strategien gir. Utvalget svarer etter vår mening i for liten grad på de oppgavene i mandatet som gjelder forhold utenom selve pasienttilbudet.

Mål, tiltak og kvalitet

Rapporten er på en ryddig måte bygd opp rundt mål og tiltak for ulike områder. Det ligger utenfor vår rolle og kompetanse å vurdere innholdet i faglige målsettinger og tiltakene for å nå disse, men generelt oppfatter vi deler av strategien som visjonær. Før det vil være mulig å starte arbeidet for å nå målene, må det blant annet utarbeides handlingsplaner og gjøres vurderinger av risiko og konsekvenser der dette ikke allerede er gjennomført.

Funksjonsfordeling nevnes i flere punkter, og i stor grad bruker rapporten bør og kan om forslagene til mål og tiltak. Det kan oppfattes som noe uklart hva utvalget legger i formuleringene og hvilken vei de mener utviklingen skal gå. Bruken av begrepet BEON (beste effektive omsorgsnivå) forsterker dette inntrykket.

Mange ansatte sitter etter å ha lest rapporten med ulike spørsmål om hva utvalget mener, hvordan forslagene skal forstås og hvilke konsekvenser det vil kunne få for deres arbeidsplass.

Vi vil bemerke at utvalget bruker kvalitet som begrep og argument for ulike løsninger. Kvalitet i tjenestene handler om mer enn de mest spesialiserte behandlingstilbudene, og rett behandling på rett nivå av rett person er grunnleggende med tanke på fremtidig desentralisering av tilbud og den forestående Samhandlingsreformen. Med respekt for alle de ansatte som nå og i fremtiden skal yte god og forsvarlig behandling og omsorg på alle nivå i Helse Nord, bør dette gjenspeiles i strategien

Akuttberedskap i lokalsykehusene

I høringsbrev og utkast til strategi fremkommer mangelfull informasjon til høringsinstansene om uenigheten som har vært i arbeidsgruppa knyttet til akuttfunksjoner somatikk. Det er vanlig i offentlige høringer, eksempelvis Norges Offentlige Utredninger, at det beskrives både hva det er uenighet om, hvem som mener hva og hvilke argumenter som legges til grunn fra partene.

Det er påfallende at tiltak som er formulert for fremtidig kirurgisk tilbud og akuttberedskap på lokalsykehusene synes å være i tråd med mindretallets vurdering. Vi tillater oss å bemerke dette, stiller spørsmålstegn ved en prosess og arbeidsform som gir et slikt resultat, og ber Helse Nord RHF sørge for at det gjøres kjent hvem og hva som utgjør mindretallet i utvalgets vurderinger av fremtidige akuttfunksjoner i Helse Nord.

Dersom det også ligger økonomiske vurderinger til grunn for forslagene til løsninger på området, mener vi dette eventuelt må fremføres som en del av argumentasjonen i en åpen og troverdig debatt.

For å sikre ansatte og pasienter nødvendig forutsigbarhet i forhold til fremtidige arbeidsplasser og tilbud, tror vi det vil være fornuftig om Helse Nord gjør konkrete vedtak i en regional strategi på området nå.

Økonomi og investeringer

Verneombudene mener at utvalget i for liten grad svarer på hvordan lokalsykehusene kan sikres en bærekraftig utvikling og mulighet til å møte fremtidens utfordringer. Lokalsykehusstrategien vektlegger effektivisering av ressursbruken i Helse Nord for at vi skal nå de skisserte målene, og et hovedtiltak for å nå dette er bedre funksjons- og oppgavedeling.

Rapporten taler varmt for samarbeid, samhandling og desentraliserte tjenester. Dette krever oppdatert medisinsk og teknisk utstyr samt felles IKT plattform. Strategien skisserer viktige mål og tiltak for den kliniske delen av IKT området, mens f.eks. investeringer i og utvikling av interne systemer for stab og støtte funksjoner synes glemt. Behovet for investeringer i bygg er stort, samtidig som vi foreløpig sliter med å sikre nødvendig økonomisk bærekraft for å sikre nødvendig vedlikehold og å sette i gang ulike prioriterte prosjekter.

Dagens og fremtidens medarbeidere i Helse Nord

For at Helse Nord skal lykkes med å nå de målene som settes og løse pålagte oppgaver, må vi ha helhetlige strategier for å sikre at utviklingen går i ønsket retning. Verneombudene mener at utvalget med fordel kunne satt større fokus på personalområdet og vektlagt behovet for å prioritere ressurser til dette arbeidet.

Helhetlige planer for utviklingen må omfatte strategier for hvordan vi skal løse utfordringer knyttet til

- omstillinger og endringer
- organisering
- en aktiv personalpolitikk for å sikre at vi har attraktive og gode arbeidsplasser
- utdanning og kompetanseutvikling
- rekruttering og stabilisering.

Helse Nord bør etter vår mening se på behov og muligheter for å tilrettelegge utdanningsforløp som sikrer den kompetanse vi trenger på ulike nivå i virksomheten. Også foretaksgruppens økonomiske bæreevne vil ha stor betydning for hvordan vi kan nå de målene vi setter oss.

Medarbeidere, tillitsvalgte og ledere i helseforetakene har gjennomført betydelige omstillinger og endringer, og vi er ikke i tvil om at dette arbeidet vil være en løpende utfordring i Helse

Nord også i kommende år. Verneombudene mener at arbeid med forbedringer av omstillingsprosesser og lederoppfølging må fortsatt ha høy prioritet, og at virksomheten må sikre at vi har tilstrekkelige ressurser til å følge opp dette arbeidet.

Forebyggende arbeid og fokus på tilstedeværelse må være stikkord i personalpolitikken. Investeringer i personell og arbeidsmiljø er lønnsomt.

Strategien og høringsbrevet omtaler mulige konsekvenser av at legene i fremtiden vil kreve mer begrenset vaktbyrde. Vi registrer at dette kan oppfattes slik at man legger "skylden" på en yrkesgruppe for å kunne forsvare endringer og eventuelt nedlegging av akuttfunksjoner. Leger har samme krav til et helsebringende arbeidsmiljø som andre arbeidstakere. Undersøkelser med hensyn til pasientskader og pasientsikkerhet viser med all tydelighet at lange arbeidsøkter er skadelige for både pasient og helsearbeider. Utgangspunktet må være at vakt og arbeidstidsordninger for leger, som for alle andre ansatte i Helse Nord, skal være i samsvar med gjeldende lov- og avtaleverk.

Kvalitetsutvikling og forskning

Kvalitetsarbeid, fagutvikling og forskning skal og må være en naturlig del av foretakenes virksomhet. Tilbakemeldingene fra ansatte er at ressurser til kompetanseheving, kurs, mv fort blir en salderingspost når de økonomiske målene ikke nås.

Verneombudene støtter forslaget fra KTV/KVO, slik det er presentert i høringssvar om Forskningsstrategien, om at Helse Nord i tillegg bør utarbeide en strategi for fagutvikling og kvalitetsarbeid. Helse Nord bør hvert år sette av ressurser som er øremerket til dette formålet. Dette bør være friske penger og kan ikke tas fra forskningsmidlene.

Samhandlingsreformen

Samhandling har stort fokus i strategien og i forbindelse med utredninger av nye bygg i Helse Nord. Mange av forutsetningene for videre drift og forbruk av det tilbudet som blir gitt ved dagens lokalsykehus gis gjennom ulike politiske beslutninger.

Konsekvensene av Samhandlingsreformen er i stor grad ukjent. Reformen er foreløpig ikke politisk behandlet eller vedtatt, og vi kjenner ikke konkrete detaljer om hva den vil innebære faglig og/eller økonomisk.

I Helse Nord er det også mange små kommuner, og det gjenstår å se hvordan de kan og vil følge opp de føringer som kommer i den varslede reformen. Dette gjelder internt i kommunen, i interkommunale samarbeid og/eller i samarbeid med oss i spesialisthelsetjenesten.

Videre arbeid med lokalsykehusstrategien bør etter vår vurdering avvete og samkjøres med at Samhandlingsreformen vedtas og konsekvensene for spesialisthelsetjenesten i Nord-Norge framkommer klarere.

Kirkenes 18. mars 2010

På vegne av verneombudene i Helse Nord.
Med vennlig hilsen

Tone Bjerknes
KVO

Høringssvaret sendes kun elektronisk.